

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi'nde

PROF. DR. M. YAŞAR KANDEMİR İLE

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

EŞ - ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKİ'L - MUSTAFÂ

- KÂDÎ İYÂZ -

149. Ders | 21.Nisan.2019, Pazar

Ders Konusu:

2. BÖLÜM: Resûl-i Ekrem'in İnsanlar Üzerindeki Hakları

2. KISIM: Resulûllah'a Muhabbetin Gereği

8. FASIL: Resûl-i Ekrem'in Kabrini Ziyaret

KİTAPTAKİ YERİMİZ

Arapça Kaynak sf. 582 | Türkçe Şerh, Cilt.2 - sf. 473

Dersin Video, Ses Kayıtlarına
ve Kaynaklı Ders Notlarına

www.sifaiserif.com

adresinden veya karekodu okutarak
erişebilirsiniz.

Şifa-i Şerif Hakkında Kısa Bilgi:

ŞİFÂ-İ ŞERÎF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtip anlatmak ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadıyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdî İyâz tarafından yazılmıştır.

Eserin Türkçe Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt)

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

فصل

فِي حُكْمِ زِيَارَةِ قَبْرِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، وَفَضِيلَةِ مَنْ زَارَهُ
وَسَلَّمَ عَلَيْهِ وَكَيْفَ يُسَلِّمُ وَيَدْعُو [له]

وزيارَةُ قَبْرِهِ - عليه السلام - سُنَّةٌ مِنْ سُنَنِ الْمُسْلِمِينَ مُجْمَعٌ عَلَيْهَا ، وَفَضِيلَةُ
مُرْعَبٍ فِيهَا ، رُوِيَ عَنْ ابْنِ عُمَرَ [رضي الله عنه .

8. Resûl-i Ekrem'in Kabrini Ziyâret

Bu bahiste; Resûlullah aleyhisselâmın kabrini ziyâret etmenin hükümü, Allah'ın Elçisi'ni ziyâret edenin ve ona selâm verenin kazanacağı sevâp ve ziyâretçinin Peygamber-i Zîşân'a nasıl selâm verip duâ edeceği konusu ele alınacaktır.

Kabir-i Saâdet'i Ziyâret Sünnettir

Resûlullah Efendimiz'in kabrini ziyâret etmek bir İslâm geleneğidir ve bu ziyâretin sünnet olduğu konusunda İslâm âlimleri arasında görüş birliği vardır. Fahr-i Âlem Efendimiz'in kabrini ziyâret etmeyi, Selef âlimleri faziletli bir davranış sayıp buna teşvik etmişlerdir.

Ashâb ve tâbiîn âlimlerinin kabir ziyâretini meşrû görmelerinin dayanağı yine hadîs-i şerîflerdir. Nitekim Allah'ın Sevgili Elçisi ümmetini kabir ziyâretine teşvik ederek şöyle buyurmuştur:

“Kabirleri ziyâret etmenizi yasaklamıştım. Artık kabirleri ziyâret ediniz. Çünkü kabir ziyâreti âhireti hatırlatır.”¹

“Kabirleri ziyâret etmenizi yasaklamıştım. Annesinin kabrini ziyâret etmesi için Muhammed'e izin verildi. Siz de kabirleri ziyâret ediniz. Çünkü kabir ziyâreti âhireti hatırlatır.”²

Kabir ziyâretinin diğer bir sebebi de âhirete göçmüş yakınlarımıza ve kardeşlerimize duâ etmektir. Nitekim Kâinâtın Efendisi de öyle yapmış, sık sık Cennetü'l-Bakî'e giderek orada yatan mü'minlere duâ etmiştir. Aliyyü'l-Kârî'nin belirttiğine göre³ Şâfiîlerden İmâm Nevevî, Hanefîlerden İbnü'l-Hümâm, Fahr-i Kâinât Efendimiz'in kabrini ziyâret etmenin sünnet olduğu konusunda İslâm âlimlerinin ittifakı bulunduğunu söylemişlerdir.

1. Ebû Dâvûd, Cenâiz 77, nr. 3235.

2. Tirmizî, Cenâiz 60, nr. 1054.

3. Bk. Şerhu's-Şifâ, II, 149.

١٤٦٣ - حدثنا القاضي أبو علي؛ قال: حدثنا أبو الفضل بن خيرون؛ قال: حدثنا الحسن بن جعفر؛ قال: حدثنا أبو الحسن: علي بن عمر الدارقطني؛ قال: حدثنا القاضي المحاملي؛ قال: حدثنا محمد بن عبد الرزاق؛ قال: حدثنا موسى بن هلال، عن عبد الله بن عمر، عن نافع، عن ابن عمر رضي الله عنهما؛ أنه [قال: قال النبي ﷺ: «مَنْ زَارَ قَبْرِي وَجَبَتْ لَهُ شَفَاعَتِي»^(٦).

١٤٦٤ - وعن أنس بن مالك رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «مَنْ زَارَنِي فِي الْمَدِينَةِ مُحْتَسِبًا كَانَ فِي جَوَارِي، وَكَانَتْ لَهُ شَفِيعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ»^(١).

Kabrini Ziyâret Edene Şefâat Ederim

Abdullah ibni Ömer radiyallahu anhümâ'nın rivâyet ettiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

«مَنْ زَارَ قَبْرِي وَجَبَتْ لَهُ شَفَاعَتِي» “Ümmetimden kabrimi ziyâret edenlere mutlaka şefâat ederim.”⁴

Kabrini sadece Allah rızası için ziyâret edene Resûl-i Ekrem Efendimiz'in şefâat edeceğini va'detmesi, çok kapsamlı bir müjdedir. Burada sözü edilen şefâat, şu nimetlerden birine sahip olmak anlamına gelebilir: Âhirette daha çok nimete kavuşmak, kıyâmet günü duyulacak korku ve dehşeti daha az hissetmek, hesaba çekilmeden Cennet'e gireceklerin arasında olmak, Cennet'teki derecesi yükseltmek, Allah Teâlâ'yı daha yakından görebilmek.

Enes ibni Mâlik radiyallahu anının rivâyet ettiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

«مَنْ زَارَنِي فِي الْمَدِينَةِ مُحْتَسِبًا كَانَ فِي جَوَارِي، وَكَانَتْ لَهُ شَفِيعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ» “Ümmetimden, Medine'ye gelerek Allah rızası için kabrimi ziyâret eden kimse, âhirette benim himâyemde olur ve ben kıyâmet gününde ona şefâat ederim.”¹

“Medine'ye gelerek” ifâdesi, Fahr-i Kâinat Efendimiz'in, Cenâb-ı Hakk'ın bildirmesiyle gaybı bildiğini gösteren mucizelerden biridir. Demek ki Allah Teâlâ ona Medine'de vefât edeceğini bildirmiştir. Zira “Hiç kimse nerede öleceğini bilemez.”² âyeti gereğince öleceği yeri bilemezdi.

Hadîs-i şerîf, Peygamber aleyhisselâmı ziyâret etmenin, Allah rızası ve Resûl-i Ekrem'e saygı ve muhabbet sebebiyle yapılacağını, bunun dışında bir maksat taşımaması gerektiğini ifâde etmektedir.

Burada Hz. Ömer'in şu değerli sözünü hatırlamalıdır:

“Ey insanlar! Yaptığınız işi sadece Allah rızası için yapınız. Yaptığı işte sadece Allah rızasını gözetken kimseye, hem yaptığı işin hem de Allah rızasını gözetmesinin mükâfatı verilir.”³ “Şefâat ederim” sözünün neleri kapsadığı bir önceki hadis-i şerîfin dipnotunda zikredilmişti.

4. Dârekutnî, es-Sünen (Yemâni), II, 278; Beyhakî, Şu'abü'l-îmân (Zağlûl), III, 490, nr. 4159.

1. Beyhakî, es-Sünenü's-sagîr (Kal'aci), II, 211, nr. 1771; Beyhakî, Şuabü'l-îmân (Zağlûl), III, 490, nr. 4158.

2. Lokman 31/34.

3. Aliyyü'l-Kârî, Mirkâtü'l-mefâtih, II, 564-565; Hafâcî, Nesîmü'r-riyâz (Atâ), V, 98.

۱۴۶۵ - وفي حديث آخر: «مَنْ زَارَنِي بَعْدَ مَوْتِي فَكَأَنَّمَا زَارَنِي فِي حَيَاتِي»^(۲).

Bir başka hadîs-i şerîfinde Fahr-i Kâinât Efendimiz şöyle buyurmuştur:

“Beni vefâtımdan sonra «مَنْ زَارَنِي بَعْدَ مَوْتِي، فَكَأَنَّمَا زَارَنِي فِي حَيَاتِي» ziyâret eden kimse, hayatımda ziyâret etmiş gibidir.”¹

Fahr-i Âlem Efendimiz'i vefâtından sonra ziyâret etmenin, hayatındayken ziyâret etmiş gibi olması, onun kabr-i şerîfinde canlı olması, kendini ziyâret edeni tanıması ve onun verdiği selâmı alması sebebiyledir.

“Hac ibâdetini yapıp da beni ziyâret etmeyen kimse, bana eziyet etmiş olur.”² hadîs-i şerîfi de bu anlamdadır. Ve bu hadîs-i şerîf, Fahr-i Kâinât Efendimiz'i ziyâret etmeye imkânı olan kimsenin onu mutlaka ziyâret etmesi gerektiğini göstermektedir.

İmâm Mâlik'in "Ziyâret" Konusundaki Hassâsiyeti

İmâm Mâlik, “Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem kabrini ziyâret ettik” demeyi mekrûh görmüştür. İmâm Mâlik'in bu sözünün ne anlama geldiği konusunda ihtilâf edilmiş, bazıları, onun Kabr-i Saâdet hakkında “ziyâret” kelimesini uygun görmediği için böyle düşündüğünü söylemiş ve buna gerekçe olarak da “Kabirleri çok ziyâret eden kadınlara Allah lânet etsin!” hadisini³ göstermişlerdir.⁴ Fakat aşağıdaki şu hadîs-i şerîf bu görüşün doğru olmadığını göstermektedir:

“نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ، فَرُزُوهَا” “Kabirleri ziyâret etmenizi yasaklamıştım. Ama artık ziyâret edebilirsiniz.”⁵

İslâmiyet'in ilk yıllarında bazı Câhiliye âdetleri yaşama-ya devam ediyor, insanlar ölülerinin ardından bağıra çağıra ağlıyor, üstlerini başlarını yırtıyorlardı. İşte bu sebeple Peygamber Efendimiz kabir ziyâretini yasaklamıştı. Bu tür ağıtlar kadınlar arasında daha yaygın olduğu için Allah'ın Sevgili Elçisi onların kabir ziyâretini özellikle yasaklamıştı. Zamanla bu âdetlerin çirkinliği anlaşılıp ölülerin ardından nasıl davranılması gerektiği konusunda İslâmiyet'in getirdiği emirler benimsenince bu yasak da kalkmış oldu.

۱۴۶۶ - وَكَرِهَ مَالِكٌ أَنْ يَقَالَ: زُرْنَا قَبْرَ النَّبِيِّ ﷺ.
۱۴۶۷ - وَقَدْ اخْتَلَفَ فِي مَعْنَى ذَلِكَ؛ فَقِيلَ: كَرَاهَةُ الْأِسْمِ؛ لِمَا وَرَدَ مِنْ قَوْلِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «لَعَنَ اللَّهُ زُورَاتِ الْقُبُورِ»^(۱).
۱۴۶۸ - وَهَذَا يَرُدُّهُ قَوْلُهُ: «نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَرُزُوهَا»^(۲) (أ/۱۳۶).

1. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat* (İvezullah), I, 94, nr. 287; Heysemî, *Mecma'u'l-bahreyn* (Abdülkuddûs), III, 286, nr. 1829.
2. Müttakî el-Hindî, *Kenzü'l-ummâl* (Sekkâ), V, 135.
3. Ebû Ya'lâ el-Mevsilî, *Müsned* (Esed), X, 314, nr. 5908. Ayrıca bk. Ahmed ibni Hanbel, *Müsned*, II/337; Tirmizî, Cenâiz 61, nr. 1056, İbni Mâce, Cenâiz 49, nr. 1576.
4. İmâm Mâlik'in bu sözünü açıklayanlar şunu demek istiyor: İmâm'a göre, mademki Resûlullah aleyhisselâm kabirleri aşırı derecede ziyâret eden kadınlar hakkında “zevvârât” kelimesini kullanmıştır, öyleyse Kabr-i Saâdet hakkında “ziyâret” kelimesini kullanmak uygun değildir.
5. Müslim, Cenâiz 106, nr. 977, Edâhî 37. nr. 1977.

١٤٦٩ - وقوله: «مَنْ زَارَ قَبْرِي»^(٣) فقد أطلق اسم الزيارة.

وقيل: إن ذلك لِمَا قِيلَ: إِنَّ الزَّائِرَ أَفْضَلُ مِنَ الْمَزُورِ.

١٤٧٠ - وهذا أيضاً ليس بشيء؛ إذ ليس كلُّ زائرٍ بهذه الصفة، وليس عموماً؛

وقد وردَ في حديثِ أهلِ الجنة: زيارَتُهُم لربِّهم^(٤)؛ ولم يُمنع هذا اللفظ في حقه تعالى.

Cennetliklerin Cenâb-ı Hakk'ı ziyaret edeceklerini genişçe tasvir eden hadîs-i şerîf özetle şöyledir: Ashâb-ı kirâmdan Ebû Hüreyre hazretleri, tâbiîn neslinin önde gelen âlimlerinden Saîd ibnü'l-Müseyyeb ile karşılaştığında ona:

“Cenâb-ı Hak'tan ikimizi Cennet çarşısında bir araya getirmesini niyâz ederim” deyince, İbnü'l-Müseyyeb:

“Cennet'te çarşı mı var?” diye sordu. O da bu soruya şöyle cevap verdi:

“Evet, var. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana haber verdiğine göre, Cennet ehli Cennet'e girince, kazandıkları derecelere göre yerlerine yerleşecekler. Sonra onların, dünya günlerinden Cuma günü kadar bir sürede Rablerini ziyaret etmelerine izin verilecek. Cenâb-ı Hak Cennetliklere Arş'ını açacak ve Cennet bahçelerinden bir bahçede onlara görünecek. Cennet ehline nûrdan koltuklar, altından koltuklar, gümüşten koltuklar, inci-

Resûl-i Ekrem Efendimiz, “Ümmetimden kabrimi ziyâret edenlere mutlaka şefâat ederim” hadîs-i şerîfinde “ziyâret” ifâdesini kullandığına göre, bu kelimeyi kullanmak mekrûh olmamalıdır.

Ancak halk arasında yaygın olan şöyle bir söz vardır: “Ziyâret eden, ziyâret edilenden daha değerlidir” derler. İşte bu sözden dolayı “Peygamber aleyhisselâmın kabrini ziyâret ettik” denmesi uygun görülmemiştir.

Bu yorum da pek öyle önemsenecek bir görüş değildir. Çünkü ziyâret eden herkes “değerli” olarak nitelenemez ve “Ziyâret eden, ziyâret edilenden daha değerlidir” sözü herkesi kapsamaz.

Geleneklerimizde bu sözün aksi anlamı geçerlidir. Çünkü bizim insanımız, kendisinden daha değerli gördüğü kimseleri ziyâret eder.

Cennetliklerin Allah Teâlâ'yı Ziyâreti

Cennetliklerin Allah Teâlâ'yı ziyâret edeceklerini dile getiren hadîs-i şerîfte, Cenâb-ı Hak için “ziyâret” kelimesi kullanıldığına göre, bu ifâdenin Peygamber Efendimiz hakkında kullanılmasında hiçbir sakınca olamaz.

den koltuklar, yakuttan koltuklar konulacak. Onların en aşağı derecede olanları, -esasen onların arasında aşağı derece diye bir şey yoktur ya- misk ve kâfûr tepelerinde oturacaklar. Kendilerinden daha yükseklerde oturanlar bulunduğunu sanmayacaklar.”

Hadîs-i şerîfin devamında Ebû Hüreyre radiyallahu an-hın belirttiğine göre Peygamber Efendimiz:

“Yâ Resûlallah! Rabbimizi görecek miyiz?” diye sorulmuş, Âlemlere Rahmet olan Efendimiz de, berrak bir gecede dolunayı görebilmek için insanların birbirini itip kakmasına, üst üste yığılmasına gerek kalmadığı gibi, Cennetliklerin de Cenâb-ı Hakk'ı açıkça göreceklerini, Cenâb-ı Hakk'ın da bütün kullarıyla karşılıklı olarak görüşüp konuşacağını söylemiştir. Fahr-i Âlem Efendimiz bu hadisin devamında, Cennetlikler için hazırlanan büyük ikrâmlardan faydalanmak üzere, her güzelliğin bulunduğu bir çarşıya gidileceğini anlatmıştır.¹

1. Tirmizî, Cennet 15, nr. 2549; İbni Mâce, Zühd 39, nr. 4336.

[وقال أبو عمران - رحمه الله -: إنما كره مالك أن يقال: طواف الزيارة ، وزرنا قبر النبي ﷺ لاستعمال الناس ذلك بينهم بعضهم لبعض ؛ فكرة تسوية النبي ﷺ مع الناس بهذا اللفظ ؛ وأحب أن يخص بأن يقال: سلمنا على النبي ﷺ .]

Peygambere Selâm Vermek

Fakih, hadis hâfızı ve kırâat âlimi Ebû İmrân el-Fâsî (v. 430/1039), Allah ona rahmet eylesin, şöyle demiştir: “İmâm Mâlik, ‘ziyâret tavâfi’ denmesini, ‘Peygamber Efendimiz’in kabrini ziyâret ettik’ diye konuşulmasını doğru bulmamıştır. İnsanlar kendi aralarında böyle konuştuğu, birbirini ziyâret ettiğini söylediği için, İmâm Mâlik, Resûl-i Ekrem Efendimiz’i diğer insanlarla bir tutmayı uygun görmemiş, ‘Biz Peygamber Efendimiz’in kabrini ziyâret ettik’ demek yerine ‘Biz Peygamber Efendimiz’e selâm verdik’ demeyi uygun görmüştür.”

Birbirine selâm verme sözü de insanlar arasında çokça kullanılan bir ifâde tarzı olduğuna göre, İmâm Mâlik hazretlerinin bu görüşünü tam olarak kavramak müşkil görünüyor.

Şu da var ki, insanların birbirini ziyâret etmesi mübâhtır; Resûl-i Ekrem Efendimiz’in kabri şerîfini ziyâret etmek için sefere çıkmak ise vâciptir. Bu cümledeki “vâcib” sözü farz anlamında değil; mendûb, yapılması teşvik ve te’kid edilen şey anlamındadır.¹

İmâm Mâlik’in Hassâsiyetinin Sebebi

Bana göre İmâm Mâlik’in, “Peygamber Efendimiz’in kabrini ziyâret ettim” demeyi uygun görmemesinin sebebi, ziyâret sözünün kabre isnâd edilmesinden dolayıdır. Onun yerine “Peygamber Efendimiz’i ziyâret ettim” denseydi, İmâm bu sözde bir sakınca görmezdi. Onun Peygamber Efendimiz’in kabrini ziyâret ettim” sözünü uygun görmemesinin sebebi, Fahr-i Âlem Efendimiz’in:

“Allahım! Benden sonra kabrimi tapılan bir put hâline getirme!” diye duâ etmesi ve: “Peygamberlerinin kabrini, ibâdethâne hâline getirenlere Allah son derecede gazap eder.” buyurmasıdır.²

İşte İmâm Mâlik’in, Fahr-i Cihân Efendimiz’in kabri şerîfine “ziyâret” kelimesini nisbet etmeyi uygun görmemesinin sebebi, putperestlere benzeme ihtimâlini tamamen ortadan kaldırmak içindir.

وأيضاً فإنَّ الزيارة مُباحةٌ بين الناسِ ، وواجبٌ شدُّ الرحالِ^(٥) إلى قبره ﷺ ؛ يريد بالوجوب هنا وجوب نَدْبٍ وترغيبٍ وتأکید ، لا وجوب فرضٍ[.]

١٤٧١ - والأولى عندي أن منعه وكرهه مالك له لإضافته إلى قبر النبي ﷺ ؛ وأنه لو قال: زرنا^(١) النبي لم يكرهه ؛ لقوله عليه السلام: «اللهم! لا تجعل قبري وثناً يُعبدُ بعدي ، اشتدَّ غضبُ الله على قومٍ اتخذوا قبور أنبيائهم مساجد»^(٢) .

فحمى إضافة هذا اللفظ إلى القبر ، والتشبه بفعل أولئك ؛ قطعاً للذريعة ، وحسماً للباب . [والله أعلم] .

1. Yukarıdaki “Fakih, muhaddis ve kırâat âlimi Ebû İmrân el-Fâsî” diye başlayan paragraftan buraya kadar olan kısım Şifâ-i Şerîf’in bazı nüshalarında yoktur.

1. Yukarıdaki “Fakih, muhaddis ve kırâat âlimi Ebû İmrân el-Fâsî” diye başlayan paragraftan buraya kadar olan kısım Şifâ-i Şerîf’in bazı nüshalarında yoktur.

2. Mâlik. Muvatta’, Kasru’s-salât fi’s-sefer 85.

قال إسحاق بن إبراهيم الفقيه: ومما لم يزل من شأن من حجَّ المروء بالمدينة، والقصد إلى الصلاة في مسجد رسول الله ﷺ، والتبرُّك برؤية رؤيته ومنبره وقبره، ومجلسه، وملايس يديه، ومواطىء قدميه، والعمود الذي كان يستند إليه، وينزل جبريل بالوحي فيه عليه، وبمن عمره وقصده من الصحابة وأئمة المسلمين، والاعتبار بذلك كله.

وقال ابن أبي فديك⁽³⁾: سمعتُ بعضَ مَنْ أَدْرَكَتْ يَقُولُ: بلغنا أنه مَنْ وقف عند قبر النبي ﷺ فتلاً هذه الآية: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ...﴾ [الأحزاب: 56] ثم قال: صلى الله عليك، يا محمد! مَنْ يَقُولُهَا سَبْعِينَ مَرَّةً ناداه ملك: صلى الله عليك يا فلان! ولم تسقط له حاجة.

2. Mâlik, *Muvatta'*, Kasru's-salât fi's-sefer 85.

3. Ebû İbrâhîm İshâk ibni İbrâhîm et-Tüçibî, Kurtuba'da yaşayan ünlü bir Mâlikî fakihi, sâlih ve zâhid bir âlimdi.

1. Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur: "Evimle minberimin arası Cennet bahçelerinden bir bahçedir. Minberim, Havz-ı Kevser'immin üzerine kurulmuştur." (Buhârî, Fazlû's-salât 5, nr. 1195, 1196, Fezâilü'l-Medîne 12, nr. 1885; Müslim, Hac 500-502, nr.1390).

2. Tam adı Ebû İsmâil Muhammed ibni İsmâil ed-Dîlî olup İbni Ebî Füdeyk diye meşhûrdur. Bu Medineli muhaddisin rivâyet ettiği hadisler *Kütüb-i Sitte*'de yer almıştır.

3. Ahzâb 33/56.

4. Beyhakî, *Şu'abü'l-îmân* (Zağlûl), III, 492, nr. 4169.

Ziyâret Sırasında Neleri Hatırlamalıdır?

Mâlikî fakihi İshâk ibni İbrâhîm et-Tüçibî³ (v. 352/963) şöyle demiştir:

Hac görevini ifa eden mü'minlerin, (Mekke'ye gitmeden önce veya Mekke'den dönerken) Medine'ye uğraması ve Mescid-i Nebevî'de namaz kılması artık bir gelenek hâlini almıştır. Mescid-i Nebevî'ye gidenler; Peygamber Efendimiz'in Cennet bahçelerinden bir bahçe olan ravzasını,¹ minberini, kabrini, oturduğu, secde ederken mübârek eliyle dokunduğu, ayağıyla bastığı yerleri, otururken yaslandığı ve o sırada Cebrâil aleyhisselâmın vahiy getirdiği direği görmek; sahâbenin ve diğer İslâm büyüklerinin yaşadığı o yerlerin bereketinden faydalanmak isterler. Kısacası yukarıdan beri sayılan şeylerin hepsinden gereken dersi çıkarmak, onlara saygı göstermek ve onlar üzerinde düşünmek isterler.

Ziyâret Konusunda Bir Tavsiye

Medineli muhaddis İbni Ebî Füdeyk² (v. 200/815) şöyle demiştir:

"Kendisine yetiştiğim âlim ve sâlih zâtlardan birinin şöyle dediğini işittim: Bize ulaşan bir hadîs-i şerîfe göre, bir kimse Nebiyy-i Ekrem salallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in kabri-i şerîfinin karşısında durarak: 'Allah ve melekleri Peygambere salât ederler. Ey îmân edenler, siz de ona salât edin ve tam bir teslimiyetle selâm verin.'³ âyet-i kerîmesini okur, ardından da "Ya Muhammed! Allah sana salât etsin!" der ve bunu yetmiş defa söylerse, bir melek ona adıyla hitap ederek: 'Ey falan! Allah da sana rahmet eylesin' diye seslenir ve o kimsenin dünya ve âhiretle ilgili bütün dilekleri kabul edilir."⁴

١٤٧٢ - وعن يزيد بن أبي سَعِيد المَهْرِي: قَدِمْتُ عَلَى عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ، فَلَمَّا وَدَّعْتُهُ قَالَ لِي: إِلَيْكَ حَاجَةٌ؛ قُلْتُ: مَا هِيَ؟ قَالَ^(٤): إِذَا أَتَيْتَ الْمَدِينَةَ سَتَرْتُ قَبْرَ النَّبِيِّ ﷺ، فَأَقْرِهِ مِنِّي السَّلَامَ^(٥).

وقال غيره: وكان يُبْرَدُ إِلَيْهِ الْبَرِيدُ^(١) مِنَ الشَّامِ.

١٤٧٣ - قَالَ بَعْضُهُمْ: رَأَيْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ أَتَى قَبْرَ النَّبِيِّ ﷺ؛ فَوَقَفَ، وَفَرَعَ يَدَيْهِ، حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ افْتَتَحَ (أ/١٣٦) الصَّلَاةَ، فَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ انْصَرَفَ.

"Resûlullah'a Selâmımı Arzet!"

Medineli muhaddis Yezîd ibni Ebî Saîd el-Mehrî⁵ şöyle demiştir:

"Ömer ibni Abdilazîz'i ziyârete gitmiştim. Yanından ayrılırken bana: 'Senden bir isteğim var. Medine-i Münevvere'ye varıp da Resûl-i Ekrem Efendimiz'in Kabr-i Saâdet'ini gördüğün zaman, ona benim selâmımı arzet' dedi."¹

Daha başkalarının söylediğine göre, Halîfe Ömer ibni Abdilazîz, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem selâmını arzetmek üzere, hilâfet merkezi olan Şam'dan Medine-i Münevvere'ye özel elçi gönderirdi.²

Tâbiîn neslinden biri şöyle demiştir: "Resûl-i Ekrem'in hizmetkârı Enes ibni Mâlik'in Efendimiz'in Kabr-i Saâdet'ine geldiğini gördüm. Orada durdu ve ellerini kaldırdı. Ben onun namaza duracağını sandım. O vaziyette Peygamber Efendimiz'e selâm verdi, sonra döndü, gitti."³

Aliyyü'l-Kârî, o makamda, Resûlullah'a selâm vermek için ellerin kalkacağına dâir İslâm büyüklerinden nakledilen bir haber bulunmadığını söylemiş; muhtemelen Enes ibni Mâlik'in Allah Teâlâ'ya duâ ettiğini, Resûl-i Ekrem Efendimiz'den de şefâat niyâz ettiğini söylemiştir.⁴

5. Yezîd ibni Ebî Saîd el-Mehrî Mısırlı bir muhaddis olup Ömer ibni Abdilazîz'den rivayette bulunmuştur.

1. Beyhakî, Şu'abü'l-îmân (Zağlûl), III, 492, nr. 4167.

2. Beyhakî, Şu'abü'l-îmân (Zağlûl), III, 492, nr. 4167.

3. Beyhakî, Şu'abü'l-îmân (Zağlûl), III, 491, nr. 4164.

4. Şerhu's-Şifâ, II, 152.

İmâm Mâlik'e Göre Ziyâret Edebi

İmâm Mâlik'in talebelerinden ve tebe-i tâbiîn âlimlerinden Abdullah ibni Vehb'in⁵ (v. 197/813) rivâyet ettiğine göre İmâm Mâlik şöyle demiştir:

“Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellemi ziyârete gelen kimse Peygamber-i Zîşân'a selâm verip duâ ederken, huzûr-ı saâdetinde ayakta durur, yüzünü kibleye değil, Kabr-i Şerîf'e çevirir ve oraya edeple yaklaşır selâm verir, ancak Kabr-i Saâdet'e eliyle dokunmaz.”

١٤٧٤ - [و] قال مالك - في رواية ابن وهب - في الرجل (٢) إذا سلم على النبي ﷺ ، ودعا: يقف وجهه إلى القبر [الشریف] لا إلى القبلة ، ويدنو ، ويسلم ، ولا يمس القبر بيده .

Kabr-i Saâdet'i ziyâret eden kimsenin, yüzünü oraya dönüp kibleyi arkasına alması gerektiği İmâm Şâfiî ve Ebû Hanîfe hazretlerinin de görüşüdür. Zira Peygamberler Sultanı, Kabr-i Saâdet'inde canlıdır ve kendisini ziyâret edenleri görüp tanımaktadır. Asr-ı Saâdet'te onu ziyâret eden kimsenin nasıl hareket etmesi gerekirse, bugün de öyle davranmalıdır. Mümkün olduğu nispette ayakta durmalı, oturmak gerekirse, iki dizi üstünde edeple oturmalıdır.

Burada Nâbî'nin ünlü şiirinin şu iki beytini hatırlayalım:

“Sakın terk-i edepten kûy-i mahbûb-i Hudâdır bu
Nazargâh-ı ilâhîdir, makâm-ı Mustafâdır bu

Mürâât-ı edep şartıyla gir Nâbî bu dergâha
Metâf-ı kudsiyândır bûsegâh-ı enbiyâdır bu

(Sakın edebi terk etme! Çünkü burası Allah'ın Habîb'inin beldesidir. Burası Cenâb-ı Hakk'ın devamlı sûrette nazar kıldığı bir yerdir; Muhammed Mustafâ'nın makamıdır.

Ey Nâbî! Buraya edep kurallarına uyarak gir! Burası, etrafında meleklerin pervâne olduğu yerdir; burası eşiğini peygamberlerin öptüğü yerdir.)

**DERSLERİMİZE
YAZ TATİLİ MÜNASEBETİ İLE
ARA VERİŞMİŞTİR.**

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEM:

1 Eylül 2019, Pazar

Zaman: Öğle Namazından bir saat önce

Yer: Eyüp Sultan Camii-i Şerif'inde

başlaması planlanmaktadır.